

Лови Сада

БРОЈ
889УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 22 септембар 1940

ЗА УРЕДНИШТВО ОДГОВАРА
ДУШАН ЧАМПРАГГОДИНА
XVII

СЛОГА ЈЕ ПАРОЛА ВЕРЕ И ДУШЕ

ХУМАНА УЛОГА ЦРКВЕ

Наша национална црква преузела је на себе дубоку хуману улогу. Држећи се оног народног веровања, да је најтеже огрешити душу, наша црква кренула је у народ, да веру претвори у дугачку народну литију, као некада у далекој прошлости. Она тиме обнавља с колена на колена оно што народ већ у себи има: веру у сопствену снагу. Ту сопствену снагу народ је био посветио својим плодним њивама, своје ралу и своје дневном хлебу. Црква је, благосиљајући те његове светиње, осетила да своју паству, у доба данашњих тешких искушења, треба да охрабри понова, да је душевно помилује, утеша, и да је изнад свега потстакне на љубав према ближњима, у доба када се добар део човечанства крваво обрачунава. И наша народна црква с правом то чини из дубоких хуманих разлога.

Нашем народу мало треба, па да се овари старим нашим храмовима и задужбинама, у којима лежи ризница наших националних завета. Особито ваш мали радни свет, ваш мали човек, чији су преци некада под туђином преживљавали тешке одмазде у борби за народну слободу и за најмање достојанство човека, носи у себи семе душевне бодрости, искупљене скупо у прошлости и пресађене у данашњости.

Историска улога српске цркве може да служи за пример, ако се суштина њене мисије, везане за народ, објективно просуђује. Из те хумане улоге, поникла је вера у националну свест. Та свест је одавно утиснута у мозак и фреске светаца и народних бораца по старим храмовима, чији се зидови и данас уздижу између наших древних брегова, шума и падина, после толико векова.

Али није у питању само легенда, нити су само у питању реални древни споменици, из којих непресушно извија корен наше народне крви.

Данашња наша црква има за задатак да своју улогу прошири у два правца. Да сопствени народ поучи љубави према сродној браћи, под заједничким кровом, и да своје моћи уложи у оснивање хуманих установа, болница и дечјих обданишта, који би крај црква и манастира, живо деловали на народну душу.

Национална црква треба да је жива, према времену организована. Из неслага прошлости она се издиже до савременог верског смера и друштвеног циља. Из дубоке тишине дре-

вних храмова свака реч лечи и одјекује као поклич самог народа.

Наш народ је скроман у својме обраћању Богу. Он није обрван крупним гестом и минском када сроче молитву. Али та молитва, скромна у спољњем изразу, дубоко понире у душу, јер није варљива нити је изречена само реда ради...

Наш народ је свим стихијама умео да одоли преко прагова своје националне цркве. Тако је он у себи нашао увек равнотежу чак и у тренуцима када му је претила опасност држави и породици. Он је на исти начин тражио и од својих велможа и јунака исту такву душевну равнотежу у сличним тренуцима.

Народни појам о правди, као и о неправди, често су се сусретали на улазу у храм, и ту се изрицала прва и последња истина, ослобођена од свих таштина, које на земљи имају често своја наличаја. Огуда кроз наш народни еп толико часне слободе и толико милосрђа.

Данас та часна слобода и то милосрђе траже друге и савремене изражаје. Црква почиње да их пружа својим јединством и својом живом мисијом у народу. Ослобођена утицаја споља, српска црква постаје опет хумани стојер народног духа, а преносно и јак помоћни чинилац на државном бранику.

У својој тежњи да се у томе погледу удружи и са осталим црквама у државној заједници, лежи њена хумана улога. На широком терену те хумане улоге, срешће се сви заједно они верски фактори у држави, кроз које се оваплоћују религије свих народних слојева да тиме чине једну гранитну целину.

Слови је парола вере и душе. Неслога је туђа и када је има. То треба имати на уму, и то на свима странама народног живота. Није данас довољно, нити народу угодно, ако се једно мисли а друго ради. Црква заступа веру коју народ има. Према тој народној вери процењује се и морална врлина оних који ту веру проносе од колибе до престола.

Нису мале одговорности данас када се ради о вери и народу као о заједничком и традиционалном фактору. Тај фактор се не кроји од ока нити према моментима, нити према икаквој површној спекулацији. Тај верски народни капитал није плод ничије самовоље, јер његов корен нити почиње нити се завршава једним покољењем. Искупљен кроз векове, народни

верски капитал је митски кроз све нас распоређен, наследан. Зато се с њим рачуна у животу и појединачно и целине и државе. Хумана улога цркве, и

њених претставника, пована је да нас, преко свих искушења, доведе до општег добра, и тиме оправда пред народом и нашу садашњицу. С.

Нове бриге у новој школској години

У понедељак, 16 септембра отворене су у Новом Саду све средње школе, па је по многобројним ученицама нашег града започео рад са новим замахом и пуним интензитетом. Ове школске године приликом отварања школских капија примећена је једна интересантна и по наше данашње прилике карактеристична појава: никада откако постоје школе у нашем граду није било у средње школе уписан толики број ученика као сада. На том пољу је постигнут рекорд, па се ми Новосађани, који смо се одувек поносили са својим напредним просветним институцијама, можемо пред свима похвалити да наша омладина показује заиста највеће и најживље интересовање за школовање, за опште просвећивање и припремање за тешку животну борбу. Та чињеница сведочи и то да су родитељи данас више него икада свесни велике важности просвећивања омладине путем школе, па своју децу уписују у школе, желећи да она у борби за опстанак буду наоружана потребним знањем и као већ зрели и озбиљни људи напусте школске скамље пре улажења у стваран живот, пред избором професије.

Почетком рада у новосадским школама почиње нова ера у животу наших средњешколских омладинаца. Прошли су дивни, лепо и ведро дани летњих фебрија, ланствовања и безбрижности. Омладинци сада треба да помишљају најозбиљније на свој школски рад и да са појачаном вољом и љубављу приону учењу, да забораве на све лакостности и глупости, које ремете нормалан ток учења, да се окану претераног интересовања за фудбалске утакмице и толико честих шетњи по кору, да мање читају стрипове, петпарачке романе и ређе посећују претставе са каубојским и детективским филмовима по биоскопима.

Дошло је време када наши средњешколски омладинци треба да посвете сву своју пажњу књизи, учењу, озбиљном школском раду, који ће за њих значити велики капитал, који доцније, после завршетка школовања, доноси веома леп интерес за сваког оног, који је умео да цени вредност и важност школе. То треба да учине већ и стога, да се не би дешавале понове оне немиле ствари, које су и самим ученицама, а још

више њиховим родитељима, задале многе непотребне секирације. Наши средњешколци треба ове године да постану свеснији, озбиљнији и марљивији, да не би и овога пута на крају школске године приредили својим родитељима велика и горка разочарања. Треба стално да помишљају на то да њихови родитељи у данашњим заиста тешким временима од својих уста откидају и на све могуће начине се довијају, да би својој деци омогућили школовање и тако их оспособили да, кад кроче у живот, постану прави, честити људи који ће моћи да нађу своје место под сунцем.

Из искуства нам је познато да међу нашим ученицима средњих школа, најалост, има и таквих који у почетку школске године не узимају ствар учења озбиљно, па се уљуљкивају надом да до краја школске године имају довољно времена, да све што се у школи од наставника тражи науче и постигну жељени успех. Тако ти лакостислени ђаци проводе целу школску годину у блаженом и варљивом оптимизму, па кад дође крај школској сезони, они са непријатним изненађењем констатирају да су много пропустили и да ће за то своју алкавост и несавесност морати да испаштају преко целих фебрија. У том случају, они не привајају да су сами криви због свог неуспеха у учењу, већ криве наставнике, сасвим неоправдано, јер наставници су зато ту да поуче, саветима помогну и у сваком погледу олакшају учење својим ђацима, али они, свакако, нису повани да лече левост и немарност својих ђака, кад они сами не желе да буду вредни и да своје ђачке дужности схвате потпуно правилно и озбиљношћу, коју ђаци посто изискује.

И стога, већ сада, у почетку школске године, сви средњешколци нека узму памет у главу и благовремено се својски постарају за свој успех и напредак у учењу, како би били не само они сами осигурани против непријатних изненађења на крају школске године, него и њихови наставници и родитељи били задовољни и срећни, што се нису поновиле ружне појаве од прошле године!

* Свака кућа треба да има своју књижицу, а све књиге добијете у књижари "Славија".

ШТА ПИШЕ ЧИТАЛАЦ?

Неводе око књижевних издања Матице српске

Од једног нашег старог претплатника, члана Матице српске и истакнутог новосадског интелектуалца примили смо ових дана писмо следеће садржине:

„Одвек сам са највећом љубављу и пажњом пратио сва књижевна издања наше најстарије просветне установе у Војводини и као непристрасан посматрач критиковао садржину тих издања. При томе сам већ пре дужег времена дошао до једне жалосне констатације: „Летопис Матице српске“, ни дај Боже, није више онај какав је раније био. Тај угледни српски часопис са великом прошлошћу, који је служио културним потребама широким слојевима нашег народа, доживео је данас да се снизи до сувопарног, досадног, строго стручног научног часописа, који својим махом веома опсежним чланцима, писаним у високо научном стилу, заиста није више подесан за ширу читалачку публику.

У чланцима које данас објављује „Летопис Матице српске“, наилазимо на читаву рпу страних речи, стручних страних термина, замршених и дугих реченица, објашњавања, која тешко може да свари и човек са академском спремом, сувопарног претресања чињеница, које читаоци „Летописа“ нимало не интересују, а које, што је најгоре, скоро нико не разумје.

Колико ми је познато, на „Летопис Матице српске“ су претплаћени многи наши индустријалци, трговци, занатлије и други људи, који имају своје одговарајуће школско образовање, али за које је ипак данашње штиво „Летописа“ нешто несварљиво, нешто тешко, нешто сасвим туђе и неинтересантно. Предлажем уредницима овог нашег старог и угледног часописа, да мало разгледају у библиотеци Матице српске старе комплете тога часописа, па да се увере како је он пре рата, када су војвођански Срби живели под много тежим приликама, изгледао и како је био дивно уређиван. Тај „Летопис Матице српске“, чији уредник је био наш велики и заслужни просветни радник, дичан син српске Војводине др. Тихомир Остојић, имао је сасвим други изглед него данашња његова слаба и бедна копија, која претставља одрицање свију лепих и светлих традиција Матице српске, која је кроз више од једног века била у овим нашим крајевима носилац просвете.

И кад прелиставамо по данашњем „Летопису“, нас обузима туга, ми прижељкујемо да опет будемо у том срећном положају да читамо „Летопис“ др. Тихомира Остојића и питамо се у свом великом огорчењу и јаду: *зар није штета за хартију и штампање оваквог „Летописа“, изопаченог у строго научни часопис, приступачног само за мали, ограничен број читалаца?*

Ми Војвођани, који и данас брижљиво чувамо наше просветне и уметничке тековине и одавно волимо нашу Матицу срп-

ску, тражимо од данашње управе те установе, да заведе радикалне промене у уређивању најстаријег српског часописа, да га учини популарним, приступачним за све слојеве народа и да му да ону суштину и изглед који је „Летопис“ имао за време док му је уредник био др. Тихомир Остојић!

У исто време, са правом захтевамо од управе Матице српске да поново покрене „Матицине књиге за народ“, које је у своје време уређивао наш

истакнути и неуморни просветни радник, — велики пријатељ Матице српске — госп. Љубомир Лотић, а које су по својој садржини биле заиста права народна лектира, која је нашем народу у овим крајевима донела многу корисну поуку и савет за борбу у животу. Таква издања Матицине би желели што пре да видимо, а не „Летопис“ писан за групу људи, који се могу да похвале са универзитетским образовањем!

Члан Матице српске“

Редакција листа „Нови Сад“ припрема читав низ изненађења за Новосађане

Уредништво „Новог Сада“ и његови сарадници су недавно решили, да поред редовног седамнаестогодишњег излажења листа и његовог непрекидног рада и борбе за унапређење општих интереса нашег града, и на други начин корисно послуже јавности, па су створили опсежан план о једној свестраној акцији за наредну зимску сезону, коју ће, верујемо, одушевљено поздравити сви Новосађани. При томе је уредништво нашег листа у првом реду руковођила жеља да корисно послужи широј публици и пружи јој могућност, да на приступачан и лак начин дође до поуке и приватне разоноде, а да се уједно попуни она велика празнина која се у том погледу до сада у нашем граду осећала.

„Нови Сад“ ће ускоро почети са издавањем интересантних, поучних и популарним стилем писаних књига за шире народне слојеве, у којима ће се читаоцима давати упутства и савети како да се лакше снају у данашњој тешкој животној борби. Те књиге ће својом ниском ценом бити приступачне и за најсиромашније народне слојеве и у знатној мери допринети ширењу просвете међу светом, за који су стручне, опсежне и сувопарним стилем писане књиге неприступачне.

Поред тога, у току ове зиме

редакција „Новог Сада“ ће приредити читав низ популарних и занимљивих села, на којима ће одржавати предавања наши истакнути и признати јавни радници. Ова села ће се сваке недеље приређивати сукцесивно у свима средиштима Новог Сада, тако да ће се свима крајевима наше вароши пружити прилика да посећују ова заиста корисна и практична предавања. Програм тих села биће благовремено објављен.

Потстакнуто великим и лепим успехом који је недавно забележен у вези са колективним излетом бродом Новосађана у Борово, уредништво нашег листа има већ сада у пројекту читав низ излета, који ће се у блиској будућности приредити возом и бродом, па ће се Новосађанима на тај начин пружити згодна прилика, да на јевтин и удобан начин упознају оне дивне крајеве наше Краљевине, које до сада нису имали прилике да посете. Чланови редакције већ раде на састављању распореда ових колективних излета Новосађана, па се већ одређују места и време за њихово приређивање.

Читаоци „Новог Сада“ биће о свима пројектованим збирним излетима, који ће се приредити у блиској будућности, на време обавештени преко дневне штампе и листа „Нови Сад“.

Породица де Вендел у Паризу и наши патриоте

Париски издавач Фернан Сорлот издаје и сада за време рата библиотеку „*Carnets de l'actualité*“. Рожер Сан побележио је двеста богатих породица Француске, које су тамо владале и каже да је све зло дошло од њих, као и слом земље. „*Les deux cents familles ou les maîtres de la France*“. Међу тим породицама налази се и де Венделова, из које је к нама у нашу милу отаџбину долазио и у њој често боравио, башкарно се и господарио нашим листовима — па и научним — бајаге популарни Херман Вендел, члан француских фабрикаваца оружја и ратне индустрије. Кад сам о њему — још пре слома Француске — писао у нашем „Новом Саду“, одговорно ми је један Венделов човек из Новог Сада, како нисам информисана и како је Вендел лепо писао о нама. Зар то исто не раде и наши масони? У говору и пи-

сму сипају родољубиве фразе, да људима наивним заслепе очи. А данас лепо знамо, ко су они и зашто су тако радили и које им је право лице.

Новинари из велике новинарске агенције, с којом је новчано и идејно управљала породица Вендел, размислили су се по целој Европи. Имам податке из стенографских бележака скупштине француског парламента од 1919 године, где се говори о „Комитету Лавења“ и доказује, како је француска ратна индустрија била подјармљена и потчињена немачким интересима, а француски капитал радио против интереса француске нације. Тако у прошлом Светском рату, а тако и данас. „Ко је био извештач скупштинске комисије?“ пита у француској Скупштини оштро Пол Ковстан. Показало се је, да је то био де Вендел и да он за три године није никакав закључак довео,

па му Пјер Ревел довикује: *Венделу, ви сте ухваћени!* У Лондону једини купац монопола челика опет је био један Вендел и то Хумберт, а војни аташе, који је требао да истога Вендела контролише у Лондону, био је ает Вендела, генерал де ла Павуза. Један кузен Венделов био је за време Светског рата посланик у немачком Рајхстагу. Свада им је напокон одзвонило.

У новинарском трусту у Франкфурту седео је 1917 године Херман Вендел, наш тобожњи развикани пријатељ, који је писао и испирисао толике прљаве брошуре против наших народних светиња. Исти Вендел имао је главну реч у „Прагер Пресе“, у „Пестер Лојду“ и у бечким листовима за време Светског рата и после њега. Главна му је брига била, да се приближи истакнутим људима свих тих градова и да покупи свуда нарочито „прљави веш“. Тако је код нас после 1918 изнесена и посета Венделова Масарику. Како да га блефира? Масарик је филозоф. Купиће Вендел највеће и најновије немачко филозофско дело, за које је мислио да га врло послом оптерећени Масарик још не зна. Прелистао је прву главу. Тада је отишао претседнику републике и одмах скренуо разговор на филозофију и на то чувено најновије дело. Истицао је своје познавање филозофске литературе (по лексикону) и разметао се као научник. Али се Масарик наједном насмејао: „Господине Венделу, да ли сте цело дело о коме говорите прочитали? питао је. „Зашто питате?“ запрепастио се Вендел. „Па знате, јер аутор свој систем почиње да излаже тек у IV. глави, а ово што ми ви износите, то је још увек само прва глава! Чак, Масарик је често помињао тај свој интервју са немачким тобожњим филозофом који није био друго, него француски агент новинарског труста и члан породице фабрика оружја, а Немац није, филозоф још мање.

Али наши људи од науке и од новина, наседали су му врло често, зато нам се у својим анонимним брошурама онако дрско и цинички изругао. Ако ништа, овај крвави рат довео нам је добру промају, многи су провори данас широм отворени. Знамо ко је неко био и шта није био и ако то наше знање још не значи да ти покварени типови и даље неће крваво прогонити све наше људе од вредности интелектуалне, моралне, националне и социјалне.

Сад разумем онај сатански бес са којим су Вендел и његова кляка дочекали најлепшу и најсјајнију књигу из године 1928 која је икада на немачком језику издана и штампана о нама и нашим народним светињама, али без додира и без знања свемогуће новинарско-венделовске динамике. Слободна и света! „Господине Венделу, ви сте ухваћени!“

Данас већ нема никакве сумње о том, да је Херман Вендел био наш југословенски политички *Mefisto*, који је умео да припреми и освоји духове и да варочитим маневрима убади у наш јавни живот неке погледе и веровања, која нису била у

складу са особинама српског и хрватског народа. Кад бисмо савесно погледали у социолошке и психолошке дубине многих наших јавних догађаја и несрећа за ово 20 година „ослобођења“ нашли би сигурно на две свога испитивања фигуру и дело Француза Хермана Вендела са немачким именом, који је своје расне особине и своје личне карактеристике искористио, да многе наше себичне, славичне и површне људе заведе на штету нације.

Вендели су данас осуђени као узрочи слома Француске. Каког разлога имамо ми, да им дижемо перјаницу? Из Француске дошло је много слатког отрова и к нама. Вендел је као и његов пријатељ Лео Блум — векадања премијер — без труна осећаја и срца за свој народ, а још мање — за туђе народе, код којих је и сувише „њушкао“. Обојица они без праве отаџбине, перверзни, типични рушиоци сваке традиције и светиње.

Њихова осуда биће осуда једног пропалог система, а нама овбиљан глас националне савести, који треба да се далеко чује!

Јелица Беловић

Двадесетпетогодишњица смрти Исидора Бајића

О 25-годишњици смрти нашег заслужног музичара, композитора многобројних популарних песама, које се и данас још певају у народу, и дугогодишњег професора музике и певања Српске православне велике гимназије у Новом Саду, Исидора Бајића, одржан је ових дана свечан помен на Алмашком гробљу, који је привредно Савез културних друштава. Помену покојном Бајићу, који је у своје време у нашем граду уживао огромну популарност, присуствовали су претставници новосадских средњих школа, музичких и певачких установа, као и веома леп број најистакнутијих претставника новосадског културног живота. Помену су у великом броју присуствовали и претставнице хуманих жевских удружења и сви ученици првог разреда ове године објављене Српске православне велике гимназије, на челу са директором г. Душаном Јовановом и новим професорима ове наше заслужне просветне институције.

На помену је чиниојствовао прота г. Стеван Поповић. Најектенија је одговарао хор Прве мушке гимназије.

После обављеног црквеног обреда, над гробом покојног Исидора Бајића на Алмашком гробљу одржао је веома леп и дирљив говор прота г. Стеван Поповић, који је изнео велике и незаборавне заслуге овог нашег талентованог музичара, композитора и наставника музике и певања Српске православне велике гимназије у Новом Саду пре рата.

Потом су о раду и музичком стварању покојног Бајића одржали говоре директор Српске православне велике гимназије новосадске г. Душан Јованов и директор Прве мушке гимназије г. др. Бранко Магарашевић.

Наша бановина предјачи у скупоћи

Против несавесних спекуланата треба завести строге мере!

Већ дуже времена примећује се у нашој бановини, а нарочито у Новом Саду и већим варошима, незапамћена скупоћа у свима за живот неопходним намирницама, која је последње време узела толико опасне размере, да са правом забрињује оне слојеве народа, чија материјална средства нису довољна да се одмах у почетку јесени снабдеју свима потребним намирницама за целу зиму. Наша напредна, богата покрајина, која обилује у свима благодетима природе, која се сматра житницом Југославије и извором огромних количина пољопривредних производа, доживела је данас да стрепи и очајава и пита како ће се наредна зима дочекати без најважнијих потреба за живот?

У нашој покрајини влада скупоћа каква се не памти од давнина, а која постаје све неиздржљивија и тежа за сиромашне слојеве народа. Али да би зло било још веће, скупоћи се придружила и друга крупна аномалија: велика оскудица у свима важним животним намирницама. Са војвођанских тржишта је нестало брашно, маст, дрва за огрев а и остале намирнице се тешко набављају, па се са тим артаклима не могу да снабдеју чак ни имућнији наши суграђани, који не гледају на цену, већ плаћају све што од њих похлепни продавци траже, само да би дошли до тражене робе.

Питамо се зашто постоји та оскудица у најважнијим потребама за живот баш у нашој бановини, која располаже свима врстама намирница у огромним количинама, па има и вишка, који се извози у остале покрајине, које не могу да се похвале напредном и развијеном пољопривредом и сточарством?

Изгледа нам да у осталим бановинама наше Краљевине влада далеко повољније стање и савршен ред на пољу снабдевања важним намирницама, него у Дунавској бановини. Имамо прилике да сваког дана читам у новинама, како су надлежни фактори за сузбијање безпримерне скупоће и несавесне и бездушне спекулације за зарадом похлепних друштвених паразита предузели најенергичније мере, да се тој злочинској спекулацији стане на пут. У Хрватској и Дравској бановини власти без милости поступају према оним лицима, која сакривањем огромних резерви намирница желе да изазову још већу и страшњу скупоћу на тржишту и прогоне их до истребљења. Против тих народних експлоататора полицијске власти у поменутим бановинама примењују најдрастич-

није мере, па поједине спекуланте шаљу на принудни рад или боравак, на основу уредабе коју је влада још у мају ове године обнародовала у циљу ефикасног сузбијања несавесне спекулације.

Ова одлучна акција тамошњих власти је убрво уродила плодом. На пијацама у Хрватској и Дравској бановини има свега и свачега и то по цени које су власти одредиле. На тај начин, тамошњи живал је потпуно умирен, он не мора да се злопати бригама и секирацијама око набавке најважнијих потреба за живот, као што је то случај у Дунавској бановини.

Док у тим срећним покрајинама наше земље власти врше преметачине по радњама и магацинима произвођача и продаваца животних намирница, демаскирају их, одводе у затвор и примењују конвеквентно и строго све законске прописе против тих хијена, код нас у Дунавској бановини све до данас ништа није учињено у том погледу. Ми све до данас нисмо чули ни за један случај енергичног поступка надлежних власти против бездушних и несавесних спекуланата, нисмо чули да је неко био кажњен због сакривања робе, а још мање да се према неким од тих спекуланата примењивала уредба о слању на принудни боравак и рад. У нашој срећној и богатој бановини, ако ћемо по томе судити, изгледа да све иде како треба, да код нас нема уопште спекуланата и да према томе није потребна никаква интервенција власти.

Међутим, то је само привидан, варљив симптом. Уистини, наша бановина — а нарочито Нови Сад — у целој земљи односи првенство на пољу скупоће, она је у томе погледу постигла жалостан рекорд, спекулација у нашој покрајини је зацарила као никада до сада, овде се код нас ради шта се хоће, а што је најгоре, против тог великог зла, које у себи крије фаталне последице по целину, надлежни ништа, апсолутно ништа не предузимају!

Наше је мишљење, а верујемо да је то и жеља свију грађана наше покрајине, које данашња велика скупоћа и неизмерна оскудица у најважнијим намирницама тешко погађа, да би било крајње време да се против несавесних, безочних и до крајности дрских спекуланата предузму најдраконскије мере, како би се наша богата, напредна и у свима пољопривредним производима толико издашна бановина отресла једне ружне и тешке саблазни: баснословне скупоће и неоправдане оскудице у намирницама!

Енергична акција новосадске општине

Претседник општине г. др. Петровић уложио протест против незаконитог поступка Призада у Новом Саду

Као што је повзато, по једној најновијој владиној уредби, органи Призада су добили овлашћење да врше принудни откуп пшенице у Дунавској бановини. Ова претставница Призада су

у том свом деловању поступили не само безобзирно, већ и сасвим незаконито, па су у Новом Саду узимали много веће квантуме пшенице, него што је то законом прописано.

Услед тога, нашем граду сада прети озбиљна опасност да остане без најпотребнијих пшеничних резерви и дочека наредну зиму без ове најважније животне намирнице.

У вези с овим очигледним неправедним поступком органа Призада, претседник новосадске општине г. др. Милош Петровић је послао ових дана Призаду претставку, у којој најодлучније протестује против таквог недозвољеног поступка његових органа, па захтева да се принудни откуп пшенице у Новом Саду обустави све докле, док се цело градско становништво не снабде потребним количинама пшенице.

У овој претставци, госп. др. Петровић је указао на противречну политику и разликовање појединих бановина од стране надлежних. Тако је, например, Хрватска бановина донела решење у погледу продаје огревног материјала на тај начин, што је продаја била дозвољена тек после потпуног снабдевања Хрватске бановине огревним дрветом.

Томе насупрот, у Дунавској бановини се примењује принудни откуп пшенице и житних производа, без обзира на потребе произвођача и потрошача ове бановине. Ако се оваквом неумесном политиком и даље продужи богата и напредна Дунавска бановина, житница Југославије, биће приморана да пшеницу и брашно за своје потребе набавља из Хрватске и Дравске бановине, у којима су максимирале цене брашна много више него у Дунавској бановини!

А ако до тога заиста дође, догодиће се овај незапамћен апсурд: богата војвођанска житница молиће пасивне крајеве наше Краљевине за милост, да је снабдеју за ову зиму толико потребним хлебним зрном! Заста, страшна брука и највећа срамота!

ПРЕ ШЕЗДЕСЕТ ГОДИНА ЧИКА СИМИ КРСТИЋУ

(† 2 марта 1880)

Јоште брује тужна звона,
Тихом тугом уздисајном,
У свестраном, горком складу
За прваком, за Стеваном, —

А од доле већ се вије
Нови барјак прне боје:
„Звона, звона, не престајте!
Није један, — сад су двоје!“

Ја помишљах ових дана:
Ко ће први хтети — смети
Збацит' тело, и Стевану
Чистом душом глас одети.

Глас одети, како цвили
Цео народ на гробу му, —
Да и горе наше јаде
Већ дочују, доразуму.

Та помис'о, као гуја,
Следила ми талас крви, — —
— Чика Симо, чика Симо,
Ти се и ту вађе први!

Е таки си увек био
Под заставом наше свести;
Ни од муње, ни од грома
Не даде се ти помести.

Што је Српству било свето,
И теби је свето било;
Сваком лету напредноме
И ти беше једно крило.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА! Искористите прилику док још има робе у радњи!

Велики избор у женском, мушком и дечјем рубљу, чарапама, џепним марамицама, пешкирима, краватама, рукавицама и разне друге галантериске робе.

„ЛАФАЈЕТ“ НОВИ САД
Краља Петра II. 2.

Увек чыку на бранику
Видели смо, — па без страха;
Такав беше кроз цео живот,
Такав оста до издах.

Иди, дакле, иди и ти!
— Терет ми је то изрећи,
Кад помислим како ј' тешко
Заменика теби стећи!

Чисто видим око гроба,
Како с' врли сузам' даве,
— Ево, и ја груду земље
Добацујем преко Саве!

Да ти земља буде лака,
То је, Симо, жеља наша;
(Буде-ли ти она тешка.
Ова грудa нек олакша).

Али, у алу ил' у добру
— То нам нико не закрати —
Име твоје, лепо име,
Дуго ће се спомњати.

Још су браћа на твој гробу,
— Вична змијам' и уједу...
Мутне мисли питају се:
Да ко ли је сад на реду?

Чика Јова

Siera радио опет
први
Продаје и
на отплату
РАДИО-ЛУКС, Дослер Мирко
Пашинева ул. 31

**Занимљивости
из целог света****Човек са вештачким гласом**

У Сан-Франциску живи неки фабрикант по имену Гренвил Хечинсон, који се може похвалити да је први човек на свету са вештачким гласом. Хечинсон је пре неколико месеци добио тешку болест у грлу, оперисан је и при томе су му жице гласнице биле упропаћене. Није могао више да говори, али су том злу лекари доскочили. Они су конструисали такву справу, помоћу које Хечинсон може лепо и сасвим јасно да говори. Звук, додуше, није нимало пријатан ни природан, али сваки може да разуме фабриканта кад има нешто да каже.

Утврђење идентитета помоћу часовника

У једном таксиу у Риму за време војње умро је ових дана један неповнат, елегантно одевен господин. Полициски лекар је утврдио да је он умро од удара срчане капи али идентитет умрлога нико није могао да утврди. Код њега није нађен никакав докуменат нити писмо. Један детектив се тада сетио да подробно прегледа џепни часовник покојников. Он је у унутрашњости часовника помоћу увеличавајућег стакла нашао неколико зрна брашна. Пошто је утврђено да је умрли дошао из провинције, римски детектив је обишао неколико хотела по Риму, распитивао се за странце и сазнао при томе да је у једном хотелу пре три дана отсео један сопственик млина из унутрашњости. Тако је ова мистерија била расветљена, а идентитет покојника на несумњив начин утврђен.

Модерно реповирана, проширена и преуређена

ЕЛИТ

НАВАНА-БАР
преко пута
ОД ПОШТЕ

Сваког 1-ог у месецу
нов артистички програм у кафани и бару

„МИПРОН“

прима на оправку-израду, одржавање и инсталацију инструмената, справа, апарата и машина свих врста и модела

С поштовањем
Ангебрант Мартин
Н. Сад, Железничка 44.

Мајмун чије лечење је коштало 250.000 динара

Народни зверињак у Вашингтону забележио је ових дана тужну вест: угинуо је гориле Неги, у старости од 6 година. Мајмун је назебао, добио запаљење плућа и после неколико дана угинуо. Управа зверињака је позвала из Њујорка и Чакага најчувеније ветеринаре, специјалисте за мајмунске болести. Они су све могуће предузели да спасу живот овом љубимцу вашингтонске публике. Али све је било увалуд. Давиома су лекари вештачким ок-

сигеном покушавали да одрже функцију плућа оболеле Неги, али на крају ни та мера није помогла.

Неги је спадао у једну ретку врсту гориле, од којих постоје само још малобројни примерци у европским и америчким зверињацима. По мишљењу ветеринара, Неги је морао да угине стога, што је стигао до максималне границе, имао јестест година, колико гориле могу најдуже да издрже у ропству. Израчунато је да је лечење Негиа управу зверињака коштало 250.000 динара.

Кроз весели и ведри Нови Сад

Жена која одлично повнаје свога мужа — Излишна радост — Те проклете стране речи — Менаџерија у породици

Један наш суграђанин, назваћемо га г. Чашић, који се често виђа по новосадским локалитетима, где се точи добра каплица, лежао је ових дана болестан. Његова жена га је предано лечила и неговала. Једног дана, кад му је нарочито тешко било, он рече жени:

— Маро, душо, било би добро да ми даш боце за грејање... То би ми олакшало моје муке...
— Хоћеш ли клековачу или комовицу? — упитала је његова боља половина.

* * *

На углу, пред дрогеријом Живоновић сусрела су се два стара пријатеља. Један са ведрим изразом на лицу узвикну:

— Да знаш, Тошо, колико се радујем што сам те сусрео!
— Увалудно се радујеш, драги пријатељу, ја немам новца!
— одваљно је без размишљања г. Тоша.

* * *

Једна по спољашности отмена дама, која је на ратној ноzi са страним речима, дошла је у један фотографски атеље у улици Краља Петра I. да се слика. Услужни фотограф је упитао љубазним гласом:

— Хоћете ли, госпођо, да вас хватам „ан фас“ или у профилу?

На ово питање елегантна дама се одједном разгоропадла и љутито узвикнула на фотографа:

— Немојте ви мене никако хватати, ја сам јако тугаљива!

* * *

Један мали Салваџанин, који је сада пошао у други разред основне школе, пита свога тату:

— Шта је то, тата, менаџерија?

— Одмах ћу ти растолмачити, синко мој. Магарац, то сам ја што сам се оженио. Покисла кокошка, то сам опет ја кад

говорим са твојом мајком. Во сам, нажалост, јер вучем на својим леђима целу фамилију... Тигрица је твоја нана кад тражи да јој купим нову свилену мараму... Сврака је твоја тетка Боса, која непрестано краде нешто по нашој кући... Змај је моја пуница, а твоја баба, а отровна змија ујна Ката, која вас стално по комшилуку олађава... Ето, то ти је, сине, отприлике менаџерија...

Медицинске занимљивости

Паприка садржи много више витамина него друго воће и поврће. Ако није сувише љута, добра је као зачин који отвара апетит.

* * *

Мушкарчева плућа су тешка просечно 1350 грама, женина 1100 грама.

* * *

Претерана потрошња поморанџе може често да изазове претерано нагомилавање стомачне киселине.

* * *

Код ишијаса је температура коже у близини нападнуте кости увек нижа за 0,3 до 0,9 степени од нормалне температуре.

* * *

Из отровне жлезде једне веће отровне змије могу се одједном исцедити четири капи отрова, који хемичари прерађују у селум.

* * *

Постоји нарочита врста дифтерије од које болују кокоши, голубови, мачке и телад. Та дифтерија се не преноси на човека.

* * *

За време глади у стомаку се не лучи стомачни сок. Сок почиње да се лучи тек кад човек узме неку намирницу.

Државна Класна Лутрија

НОВО КОЛО

Прво вучење 11 октобар

Срећке се добивају код овлашћеног главног продавца

ЛУСТИГ ЛАЈОШ

банкарска радња

НОВИ САД

Краља Александра ул. бр. 13

Велике могућности за
вгодитак!

* СТРУЧЊАК КЊИГОВОЂСТВА, доводи у ред запуштено књиговођство и свршава српску, немачку и мађарску кореспонденцију. Позив прима се под „књиговођа“ у администрацији листа „Нови Сад“.

ХОТЕЛ „СЛОБОДА“

од данас сваког дана

СЕНЗАЦИОНАЛНИ

ВАРИЈЕТСКИ

ПРОГРАМ

у ресторану хотела

Винове лозе, воћне саднице и руже у најфинијим сортама под гаранцијом можете добити код

Ладислава Шевара,

дипломираног виноградаря и
поседника расадника
ПЕТРОВАРАДИН,
код железничке станице.

Телефони: канцеларије 71-70

расадника 71-64

Тражите ценовник!

Добро чишћено одело
је трајно и елегантно

ЕТИЛЕН

Нови Сад, Кр. Петра II. 4
чисти суво Ваше одело

* НЕЗАБОРАВИТЕ, да нове јоргане и мадраце можете наручити, а старе поправити уз врло јефтину цену код ЉУБИЦЕ ПЕТРОВ, Јорганџице, Нови Сад, Скерлићева 29.